
OHLÉDNUTÍ DO HISTORIE

kublovského biografu
a
kulturního domu na Pěnkavce

U příležitosti znovuotevření kulturního domu Pěnkavka

Kublov 2025

---

1) Kublovský biograf na Slovance

Počátky biografu (kina) v Kublově nebyly bez komplikací. Žádost kublovského Sokola o udělení kinematografické licence byla 4. června 1930 zamítnuta Zemským úřadem v Praze, protože přednost měl dostat „*Podpůrný a vzdělávací spolek legionářů a jejich přátel*“ z Broum. Sokol se proti rozhodnutí odvolal k Ministerstvu vnitra, které počátkem roku 1931 přihlédlo k obecně prospěšnější činnosti kublovské organizace před činností spolku broumských legionářů, rozhodnutí úřadu zrušilo a tím dalo kublovským sokolům ještě jednu šanci. V březnu 1931 se v hostinci *Na Slovance* Františka Zímy čp. 139, kde měl být plánovaný biograf umístěn, sešli zástupci kublovského Sokola a komise ze zemského úřadu. Biografická licence byla nakonec schválena, avšak musela být pravidelně obnovována za poplatek 200 korun. Do obecní kroniky tehdy kronikář Antonín Zíma o novém kublovském biografu poznamenal:

„V tomto roce postaven tělocvičnou jednotou sokol stálý biograf, který jest hojně navštěvován.“

Broumský biograf byl otevřen až na konci roku 1945 v sále hostince u Skleničků na návsi, kde dnes stojí kulturní dům.

Ještě před plánovanou schůzí s komisí byl obchodvedoucím v záležitostech biografu zvolen bratr Václav Jirásek a ustanoven prozatímní biografický odbor složený z členů Sokola – bratra starosty Františka Neumana a bratrů Františka Kučery, Václava Holečka, Josefa Zímy, Václava Pacovského a Jana Jiráska. Tento odbor (v dalších letech obměňovaný) se staral o veškeré záležitosti spojené s provozem biografu, včetně vlastní pokladny.

Ke zprovoznění biografu na Slovance však vedla ještě dlouhá cesta. Bylo zapotřebí nejen značných finančních prostředků, ale i mnoho času a úsilí, které zainteresovaní členové Sokola věnovali úpravám sálu. Na vybavení biografu si sokolové jako soukromé osoby společně vypůjčili u místního záložního spolku částku 20 000 korun, protože získat půjčku pro spolek jako právnickou osobu bylo v té době velmi obtížné.

Smlouva s hostinským Františkem Zímou o pronájmu sálu Slovanky byla uzavřena na šest let s ročním nájemným ve výši 600 korun. Byl zakoupen promítací stroj od firmy „Projekce“ a pohonná jednotka v podobě benzinového motoru značky Bernard.

Protože byl k dispozici pouze jeden promítací stroj a celovečerní film se na jeden kotouč nevešel, bylo nutné dělat technické přestávky, během nichž se do stroje nasazoval další kotouč s filmem. Promítací zařízení bylo umístěno v kabině přistavěné zvenku sálu, ve dvoře mezi hostincem a vedlejším domem čp. 145. Obraz se promítal skrze malé okénko na plátno umístěné na protější stěně místnosti. Na počátku roku 1936 pak začal Sokol jednat o koupi elektromotoru a připojce do nově zbudované elektrické sítě ve vsi. Koupí elektrické síly se benzinový motor stal zbytečným a byl prodán za 1 050 korun.

Před každým promítáním bylo nutné zaplatit potřebné poplatky, zatemnit okna, rozmístit sedadla, po projekci je opět uklidit a v chladnějším období také zatopit. Dále bylo třeba zajistit propagaci filmu prostřednictvím plakátů a postarat se o dovoz i následný odvoz filmových kotoučů. První filmové představení se uskutečnilo 5. července 1931 u příležitosti připomínky upálení Mistra Jana Husa.

K němým filmům tehdy hrála hudba ze zapůjčeného gramofonu nebo je prý dokonce občas doprovázel klavírista hrou na klavír. Némé filmy byly postupně nahrazovány filmy zvukovými, a tak byla na konci roku 1935, po menších problémech s dodavatelem, za 12 000 korun zakoupena kvalitní zvuková aparatura.

Biograf nesloužil pouze k promítání běžných filmů, ale také k pořádání tematických přednášek, k promítání dokumentárních a vzdělávacích filmů, reklamám a k charitativním promítáním. Od konce

1 - Učitel, předseda
MNV Kublov, kronikář
a vedoucí kina Jiří Suk.

roku 1938 byl promítán týdeník „Aktualita“, který občany zpravoval o napjaté politické situaci v zemi. Kromě domácího Sokola jej využívaly i jiné spolky, například místní konsumní družstvo Včela, Jednota proletářské tělovýchovy a Tělocvičná jednota Sokol z Broum.

V dubnu 1941 byla celá organizace Sokol okupanty zakázána a její majetek zabaven. Během válečných let biograf fungoval dál. Po válce pak na základě dekretu prezidenta Beneše č. 50/1945 Sb. o opatřeních v oblasti filmu přechází provoz kina do státní správy. Nadále se ale o biograf starají sokolové. Najímaný sál zůstává v majetku rodiny Zímovy. Roku 1947 se vedoucím biografu stal kublovský učitel Jiří Suk, též člen Sokola. Od roku 1951 pak zastával i funkci okresního vedoucího kin. Za jeho vedení bylo kublovské kino značně modernizováno, například byly zakoupeny dva nové promítací stroje značky MEOPTON IV za sumu 65 000 korun, které byly schopny promítat i širokoúhlý obraz, kino na toto promítání ale nebylo přizpůsobeno. V roce 1957, v rámci decentralizace provozu kin, přešel biograf ze správy Krajského filmového podniku pod MNV Kublov.

V době tuhého komunistického režimu se kublovský divák mohl bavit dvakrát týdně (středa jedno a neděle dvě představení) především filmy domácí a sovětské produkce. „Západní“ filmy se hrály také, ale ve velmi omezeném množství a samozřejmě jen politicky neutrální. Ve větším rozsahu se začaly promítat až po uvolnění režimu v 60. letech.

Sál hostince *Na Slovanec* sloužil potřebám kublovského biografu až do roku 1963, kdy byl otevřen moderní širokoúhlý biograf na Pěnkavce.

2 - Kino na Slovanec v 50. letech. Sál byl v soukromých rukou až do roku 1973, kdy byl prodán TJ Sokol.

Personál kublovského kina na počátku roku 1961:

Jiří Suk – *vedoucí kina*

Růžena Koutná – *pořadní*

Jaroslav Kulhánek st. – *promítač*

Helena Holinová – *učištěčka*

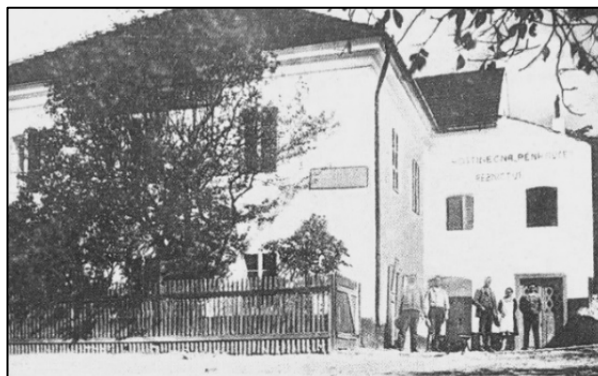
2) Hostinec a řeznictví Na Pěnkavce

Budova Pěnkavky čp. 79 sloužila kdysi jako hostinec a řeznictví rodiny Rudolfa Pacovského původem z Broum. Hostinec byl zázemím pro členy Dělnické tělovýchovné jednoty, která ve zdejších sále pořádala zábavy, tělocvičnou činnost i divadelní představení. Své výborové schůze, divadelní představení, sborové a masopustní plesy zde pořádal i místní hasičský sbor.

Od podzimu roku 1943 byli v sále Pěnkavky ubytováni němečtí vojáci, kteří docházeli na práci do lesa. Na jaře 1944 byli kvůli potřebám na frontě odveleni.

V období obnovy státu po druhé světové válce se v budově konaly schůze místních komunistů. Národní správou Pěnkavky byl tehdy pověřen Václav Háek. V dalších letech se o objektu začalo mluvit už jako o „bývalém hostinci“.

V 50. letech se sál využíval k sušení obilí, zatímco v přízemí se nacházela kuchyně a školní jídelna pro nedalekou školu. Kuchyně nebyla napojena na vodovod, a tak se voda musela pravidelně dovážet v dřevěné voznici ze Zlatovky. Stravování žáků a učitelů zde skončilo spolu s provozem školy a přesunem výuky do Broum. Prostory Pěnkavky využívala před umístěním do současných míst také kublovská mateřská škola.

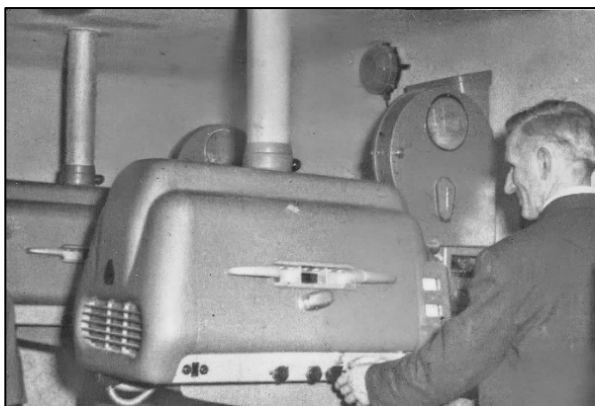

3 - Hostinec a řeznictví Na Pěnkavce
Rudolfa Pacovského.

3) Kulturní dům a širokoúhlé kino na Pěnkavce

Na počátku 60. let se v rámci akce „Z“ přistoupilo k rozsáhlé rekonstrukci budovy bývalého hostince *Na Pěnkavce*. Bylo rozhodnuto, že se objekt přemění na moderní kulturní dům se stupňovitým hledištěm, širokoúhlým kinem, divadelní scénou a šatnami pro účinkující. Projektantem nového kulturního domu byl kublovský rodák Ing. Josef Kučera.

Slavnostní otevření nového kulturního domu na Pěnkavce proběhlo 8. března 1963 za účasti občanů Kublova, představitelů obce i hostů ze sousedních vesnic (Broumy, Svatá, Bzová a Březová) a dalších zástupců okresních orgánů. Zájem veřejnosti o první promítání byl tak velký, že se všichni přichozí do jednoho z nejmodernějších kinosálů v okrese skoro nevešli – stálo se i v postranních uličkách. Po úvodních projevech bylo nové širokoúhlé kino předáno do rukou učitele Václava Sebránka, rovněž předsedy místní osvětové besedy a kronikáře, a vedoucího kina Aloise Spurného, který převzal vedení

4 - Promítač pan Kulhánek st. obsluhující promítací stroje MEOPTON IV na Pěnkavce, 60. léta.

kina po Jiřím Sukovi v roce 1961. Jako první film byl slavnostně promítnut francouzský širokoúhlý barevný snímek *Kněžna de Clèves* (1961).

Dokončovací a zkrášlovací práce probíhaly ještě v následujících letech. Bylo zbudováno sociální zařízení, dokončeny zastřešovací úpravy a položeno nové gumolino. V přízemí kulturního domu, v místech bývalé školní jídelny, našla své místo zasedací místnost, která sloužila také jako klubovna Socialistického svazu mládeže.

V letech 1974 a 1975 probíhala další rekonstrukce budovy. V rámci akce „Z“ byl interiér sálu obložen dřevem, nahozena nová fasáda, zřízen kancelář vedoucího kina v místě bývalého skladu rekvizit a opravena střecha. Roku 1977 byla instalována nová čalouněná sedadla.

Program biografu byl oznamován prostřednictvím vývěsní nástěnky a místního rozhlasu. Promítání probíhalo třikrát týdně – vždy ve středu, v sobotu a v neděli.

V polovině 70. let si vedoucí kina mohl za hodinu vydělat 9,90 Kčs, promítač 8,20 Kčs, pokladní 6,50 Kčs a zřízenec s uklízečkou 4,60 Kčs. Vzhledem k tomu, že se u všech zaměstnanců jednalo o přivýdělek k hlavnímu pracovnímu poměru nebo k důchodu, nebyly tyto odměny nijak zanedbatelné.

Personál kublovského kina v roce 1975:

Alois Spurný – vedoucí a zřízenec

Josef Jirásek – zřízenec

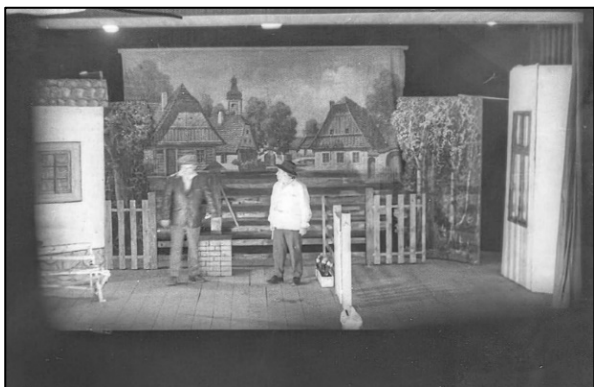
Oluše Hůrková – pokladní

Miroslav Bláha – zřízenec

Jaroslav Kulhánek ml. – promítač

Jaroslava Holečková – uklízečka a topička

Spolu s kinem zde fungovala také divadelní scéna. Divadelní ochotnický soubor při Osvětové besedě Kublov byl založen na podzim roku 1963. Založila a vedla jej učitelka Jana Spurná. Jeho existence však trvala pouhé dva roky – činnost ukončil v roce 1965. Do Kublova tak na pozvání osvětové besedy jezdili hostovat ochotníci z celého okresu – divadelní soubor Závodního klubu TOS Žebrák, divadelní soubor Závodního klubu ROH Eternitka Beroun, divadelní soubor Společenského klubu

5 - Divadelní představení na Pěnkavce.

Hořovice, divadelní soubor při OB Praskolesy, divadelní soubor Máj při KaSS Broumy a další. Hrály se převážně komedie a návštěvnost těchto představení byla velmi slušná.

Sál Pěnkavky se často stával dějištěm různých přednášek a besídek, především oslav socialistického charakteru – výročí VŘSR, únorového převratu, Slovenského národního povstání, osvobození Československa Rudou

armádou či v rámci Měsíce československo-sovětského přátelství. Na těchto akcích vystupovaly hostující pěvecké sbory, žáci lektorátu hudby OB, pionýři nebo žáci Základní devítileté školy v Broumech. Základní škola zde mimo jiné pořádala své školní akademie. Konala se zde i vystoupení spojená s připomínkou hudebního skladatele Josefa Leopolda Zvonaře.

Již v roce 1968 si Václav Sebránek v obecní kronice stěžoval, že zájem o biograf u místních není dostačující. V polovině 70. let na veřejná promítání chodilo v průměru pouze 25 diváků. Jen pro srovnání, na počátku roku 1961 se v plánech počítalo s průměrnou návštěvností 81 diváků na představení a předpokládám, že reálný stav se od plánu moc nelišil. Nedostatečný zájem byl Sebránkem připisován rozmachu televize.

V 80. letech byla situace stejná. Například v roce 1983 proběhlo 162 filmových projekcí, na které přišlo celkem 4 632 diváků s průměrnou návštěvností 28 diváků. 1. ledna 1987 přešlo řízení kina pod Okresní správu kin a počet promítání se omezil na každou neděli a pouze dvě středy v měsíci. Pokud nepřišel dostatečný počet diváků, nepromítalo se.

Roku 1990 bylo kublované kino uzavřeno inspekcí. Kinosál byl dále využíván jako divadelní scéna, velmi sporadicky pak v 90. letech probíhala promítání digitálním projektorem. Ještě na počátku tohoto tisíciletí se na sále konaly besídky mateřské školy. To už ale budova Pěnkavky začala postupně chátrat.

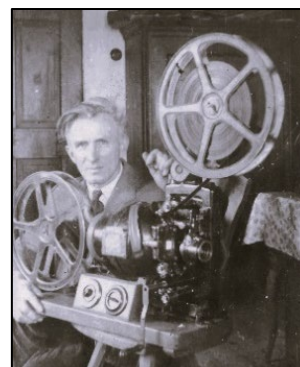
4) Kdo promítací stroje obsluhoval?

Do biografického odboru Sokola Kublov byl roku 1934 zvolen také pan Jaroslav Kulhánek starší z Průhonu, který jakožto školený kinooperatér (promítač) obsluhoval ještě promítací přístroj poháněný benzinovým motorem.

Byl velkým obdivovatelem technických vymožeností své doby a také amatérským vynálezcem, takže jej promítací technika a samotný provoz biografu velmi zajímaly. Biograf se stal jeho celoživotním koníčkem a zůstal s ním i po přesunu do moderního kina na Pěnkavce.

Na přelomu 60. a 70. let zapojil do kinooperatérské činnosti i svého nejstaršího syna Jaroslava mladšího, který se v promítání také vyškolil, otcovu práci postupně převzal a divákům pak promítal až do definitivního konce pravidelného analogového promítání na Pěnkavce v roce 1990.

Dodnes mají mnozí pamětníci kublovaného kina Jaroslava Kulhánka mladšího s touto místní kulturní institucí úzce spojeného.

6 - Pan Jaroslav Kulhánek st. za domácí promítačkou.

5) Jak probíhalo promítání klasickým způsobem?

Páska s celovečerním filmem se na jeden kotouč nevešla. Film byl umístěn na více kotoučích, které se postupně připravovaly do obou promítacích strojů. Jeden kotouč pak obsahoval asi 20 minut filmu. První část filmu byla spuštěna a když filmový kotouč doběhl ke konci, spustil se druhý stroj s druhým

připraveným kotoučem. Promítač mezitím připravil třetí část filmu do prvního stroje a tento postup se pak opakoval stále dokola.

Jako znamení k přepnutí stroje sloužilo krátké probliknutí značky ve tvaru čtverečku nebo kolečka v pravém horním rohu filmu. Jeden symbol upozorňoval, že se blíží konec kotouče a promítač se má připravit. Asi po osmi vteřinách se značka objevila znovu, a v tu chvíli promítač spustil druhý stroj. Pokud byl zkušený a měl vše dobře načasované, divák změnu vůbec nepostřehl.

Zdroje

Prameny

- Dekret č. 50/1945 Sb. – Dekret presidenta republiky o opatřeních v oblasti filmu.
- Dokumenty uložené v kanceláři vedoucího kublovského kina.
- Kronika obce Kublov, 1. svazek, 1900-1938. (SOkA Beroun).
- Kronika obce Kublov, 2. svazek, 1959-1986. (OÚ Kublov).
- Kronika obce Kublov, 3. svazek, 1987-1994. (OÚ Kublov).
- Odpověď Zemského úřadu v Praze na rozhodnutí Ministerstva vnitra ohledně kinematografické licence pro Sokol Kublov, 1931. (SOkA Beroun).
- Vzpomínání pamětníků.
- Zápis z schůze Tělocvičné jednoty Sokol Kublov 1931-1948. (SOkA Beroun).

Literatura

- JANOTKA, Miroslav, *100. výročí založení požárního sboru v Kublově*, Kublov 1989, s. 25, 27, 29.
- SEBRÁNEK, Václav – HOLEČEK, Jaroslav, *Kublov, rodiště hudebního skladatele a významného pedagoga Josefa Leopolda Zvonaře*, Kublov 1974, s. 6.
- VOLENA, Karel, *Broumy 640 let*, Broumy 1998, s. 129.
- ZVONARĚ, Ladislav – MATĚJKOVÁ, Božena, *Kublov – historie obce pod Velizem*, Beroun 2024, s. 72.

Zdroje použitých fotografií

- 1 – Třídní fotografie 1. a 2. ročníku kublovské školy, školní rok 1953-1954.
- 2 – L. ZVONARĚ – B. MATĚJKOVÁ, *Kublov*, s. 73.
- 3 – Tamtéž, s. 72.
- 4 – Pozůstalost po Jaroslavu Kulhánkovi starším.
- 5 – Tamtéž.
- 6 – Tamtéž.

Autor textu: J. Šimurda, 2025.

Návrh loga na úvodní straně: T. Hnát, 2025.